

УДК УДК 37.011.3-051:78:37.013.322(045)

**КРЕАТИВНА СВОБОДА, САМОРОЗВИТОК ТА АКТИВІЗАЦІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

Савко Т.П., Дудаш А.М.

**CREATIVE FREEDOM, SELF-DEVELOPMENT AND ACTIVATION
ACTIVITIES OF A TEACHER OF MUSIC ART**

Savko Tetiana, Dudash Alla

У статті розглянуто педагогічні умови самоосвітньої діяльності вчителів музичного мистецтва. Розглянуто головні складові самоосвітньої компетентності вчителів музичного мистецтва, функції їхньої самоосвітньої діяльності.

Ключові слова: інформаційне суспільство, активізація самоосвітньої діяльності, післядипломна педагогічна освіта, функції самоосвітньої діяльності, професіоналізм учителя музичного мистецтва.

The article considers the pedagogical conditions of self-educational activity of music teachers. The main components of self-educational competence of music teachers, functions of their self-educational activity are considered. It is determined that the system of training should be aimed at innovation, its main competence is the readiness for self-education as a special form of personal activity, integration of the system of knowledge, skills and abilities.

Self-education of music teachers is the formation of a harmoniously developed personality, it is a characteristic feature of personality, a special form of activity aimed at creating pedagogical conditions to ensure a productive professional result for self-transformation, self-improvement.

Key words: information society, activation of self - educational activity, postgraduate pedagogical education, functions of self - educational activity, professionalism of music teacher.

Підготовка сучасного педагога в сучасних умовах модернізації освіти характеризується пошуком шляхів удосконалення форм і методів організації навчальної діяльності.

У сучасній педагогічній науці і практиці значна увага приділяється проблемі підготовки висококваліфікованого працівника, якості професійної освіти. Особливого значення у ціннісних орієнтирах вчителя музичного мистецтва набуває підвищення особистісної і професійної відповідальності за результат власної педагогічної діяльності. Тому система підготовки фахівців повинна бути спрямована на інноваційну діяльність, головною його компетентністю є готовність до самоосвіти як особливої форми активності особистості, інтеграції системи знань, умінь і навичок.

Розвиток сучасного суспільства посилює вимоги до педагога, до самоосвіти як джерела нових знань, удосконалення особистісно-професійних цінностей майбутніх фахівців. Тому самоосвіта педагога є передумовою запровадження нових стандартів життя, а також чинником професійного зростання, успіху як вчителя так і учнів.

Ковальова С. у своїх наукових дослідженнях зазначила, що "... тільки творчо активний вчитель здатний повертатися до досягнення очікуваного результату, задовольняти постійну потребу в творчому самовдосконаленні, самореалізації ..." [1, с. 42].

Процеси модернізації освітнього процесу забезпечують адаптацію вчителів музичного мистецтва до змін у соціумі, уможливають формування складових самоосвітньої компетенції вчителя.

Науковці М. Алексєєв, Є. Белозерцева, О. Бондаревська, А. Гонєєва, М. Губанов, Э. Зеєр, І. Зимня, І. Карнаєва, М. Корнілова, К. Роджерс, В. Сластьонін у дослідженнях розглядали основні правила модернізації системи вищої освіти в напрямі зорієнтованості

освіти на самоосвіту педагогічних працівників: гуманізацію, демократизацію, особистісно-зорієнтований та компетентнісний підходи [2].

Айзенберг А., Баранніков А., Сухомлинський В. розкрили питання самоосвіти педагогів. Л. Коган зазначав, що "основою здобуття необхідних для життя знань завжди була, є і буде самоосвіта" [3, с.54]. У цьому контексті самоосвітня діяльність – це відкрита система, здатна до необмеженого саморозвитку в межах всеохоплюючого її універсуму.

Самоосвіта вчителів музичного мистецтва полягає у формуванні гармонійно розвиненої особистості, це характерна риса особистості, особлива форма активності, спрямована на створення педагогічних умов для забезпечення продуктивного професійного результату з метою самоперетворення, самовдосконалення.

Головним напрямом самоосвітньої діяльності педагога є удосконалення педагогічних знань, умінь, навичок для успішної реалізації завдань вищої освіти, спрямування до реалізації особистісних завдань при підготовці висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця. Отже, основним завданням вчителя музики є відповідальність за подальший професійний розвиток, формування готовності до самоосвіти, вплив на формування мистецького світогляду учнів.

Отже, самоосвіта вчителя як цілісна система педагогічної діяльності спрямована на засвоєння теоретичних знань, умінь, навичок, вирішення завдань, засвоєння нових ідей, формування готовності до впровадження інноваційних технологій.

Формування потреб педагога до самоосвіти здійснюється під час удосконалення знань, умінь відповідно до вимог сьогодення. У молодого педагога повинна розвиватись креативність, ініціативність, готовність до задоволення сучасних вимог і пізнавальних потреб, досягнення високого результату педагогічної праці на основі самовдосконалення, саморефлексії, саморегуляції.

Сучасний вчитель музичного мистецтва повинен вдосконалювати свою педагогічну майстерність цілеспрямовано, бути ініціатором та організатором професійного зростання.

Отже, упровадження різних форм активізації самоосвіти вчителя музики забезпечує створення педагогічних умов для постійного педагогічного зростання, вдосконалення знань, умінь, набуття нового педагогічного досвіду на основі участі в наукових дослідженнях і експериментах, активного пошуку та ефективних форм і методів музично-естетичного навчання та виховання учнів.

Список використаних джерел

1. Айзенберг А.Я. Самообразование : История, теория и современные проблемы : учебное пособие [для вузов] / А. Я. Айзенберг. – М.: Высшая школа, 1986. – 126 с.
2. Вертилецкая И.Г. Активизация самообразования учителя в системе повышения квалификации : автореф. дис. на соисканиенаучн. степениканд. пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / И. Г.Вертилецкая. – Новокузнецк, 2007. – 26 с.
3. Змеев С. Технология обучения взрослых : учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / С. Змеев. – М. : Академия, 2002. – 128 с.
4. Ковальова С. Развитие творческой активности учителей музыки в системе повышения квалификации : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. "Теория та методика професійної освіти" / Ковальова Світлана Василівна. – К., 2007. – 300 с.
5. Коган Л. Социология культуры / Л. Коган. – Екатеринбург, 1992. – 276 с.

References

1. Aizenberh, A.Ya. 1986. *Samoobrazovanye : Ystoryia, teoryia y sovremennye problem [Self-education: History, theory and modern problems]*. Moscow: Higher School.

2. Vertyletskaia, Y.H. 2007. *Aktyvnyzatsyia samoobrazovanyia uchytelia v systeme povysheniia kvalyfykatsyy [Activation of teacher self-education in the system of advanced training]*. Abstract of the dissertation of the candidate of pedagogical sciences. Novokuznetsk.
3. Zmeev, S. 2002. *Tekhnolohyia obucheniia vzroslykh [Adult Learning Technology]*. Moscow: Academy.
4. Kovalova, S. 2007. *Rozvytok tvorchoi aktyvnosti vchyteliv muzyky v systemi pidvyshchenniia kvalifikatsii [Development of creative activity of music teachers in the system of advanced training]*. The dissertation of the candidate of pedagogical sciences. Kyiv.
5. Kohan, L. 1992. *Sotsyolohyia kultury [Sociology of culture]*. Yekaterinburg.

УДК: 39+008-047.22]:378:37.011.3–051:784(045)

СУТНІСТЬ ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Симонян В.В.

THE ESSENCE OF ETHNOCULTURAL COMPETENCE OF A VOCAL TEACHER IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

Symonian Vitalii

У сучасній системі майбутнього викладача вокалу в комплексі професійних компетенцій автор актуалізує сутність етнокультурної компетенції викладача вокалу, як фахову підготовку творчої складової, що покликана розвивати у студентів наявності знань особливостей національного характеру рідного народу та народу, що живе поруч; умінь виділяти в художньому змісті їх спільні та специфічні риси; ціннісних установок щодо виявлення рис поціновувача й просвітителя вітчизняної та зарубіжної музичної культури.

Ключові слова: *етнос, культура, етнокультура, компетентність, етнокультурна компетентність.*

In the complex of professional competencies of the future vocal teacher's modern program the author actualizes the essence of ethnocultural competence of vocal teacher as a professional elaborating of the creative component, which is designed to develop: students' knowledge of national characteristics of the native people and nearby nations; the ability to distinguish in the artistic content their common and specific features; values to identify the traits of the connoisseur and educator of domestic and foreign music culture.

Approaches to the definition of the content of the concept are analyzed, the essence of the phenomenon of ethnocultural competence is revealed. The focus is on the role of ethnic traditions, which encompasses the identity, mentality of the people with specific socio-psychological components that should provide owners with values different from other ethnic groups, that also reflect the relevant ethnic thinking and ethnic consciousness. Emphasis is placed on the multi-ethnic aspect of acquiring ethnocultural competence.

Key words: *ethnos, culture, ethnoculture, competence, ethnocultural competence.*

Посилення особистісного виміру в педагогічній науці і практиці є головною метою і змістом системи освіти ХХІ століття. Її реалізація сприятиме усвідомленню особистістю свого походження, свого місця у світі, а отже засвоєнню індивідом певної етнокультури своєї спільноти, способу буття, і в результаті сміливому вступу в діалогічні процеси з іншими культурами. Без етнокультурної обізнаності неможливе вільне просування у поліетнічному просторі. Отже, проблема етнокультурної компетентності особистості, зокрема викладача вокалу, є актуальною не тільки у науковому просторі, але й у просторі педагогічної практики

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>